

دانیال

در زمان لشکرکشی بابل به سرزمین یهودا، دانیال پسر جوانی بود. رسم آن زمان چنین بود که فاتح جنگ، بزرگان و جوانان رشید کشور شکست خورده را از وطنشان دور می‌کرد تا نتوانند برضد حاکم جدید دست به شورش بزنند. بنابراین بابلی‌ها پس از پیروزی بر یهودا، دانیال را به سرزمین بابل تبعید می‌کنند.

در سرزمین بابل، دانیال و سه نفر از دوستان وی انتخاب می‌شوند تا نبوکدنصر، پادشاه بابل را خدمت کنند. دانیال بدلیل اینکه از عهدهٔ تعبیر خوابی که پادشاه دیده بود برمی‌آید، به مقام والایی در حکومت بابل منصوب می‌شود.

شش فصل اول کتاب به حوادث زندگی دانیال و خوابهایی که او تعبیر می‌کند، ربط دارد. نیمهٔ دوم کتاب، از فصل هفتم تا فصل دوازدهم، به خوابها و رؤیاهای دانیال اختصاص دارد.

رؤیایی که در فصل هفت آمده، دربارهٔ قدرتهای بزرگ جهان، منجمله امپراطوری پارس، است. رؤیاهای فصل هشت تا دوازده دربارهٔ حکومتهای گوناگون می‌باشد. این رؤیاها حکایت از رویدادهایی می‌کند که تا زمان روی کار آمدن ملکوت خداوند بوقوع خواهند پیوست. ملکوت خداوند عادلانه و جاودانی خواهد بود. در تاریخ بشر هیچ رویدادی خارج از قدرت خداوند رخ نداده است و در آینده نیز رخ نخواهد داد. در این کتاب بارها و بارها می‌خوانیم که خداوند بر اوضاع جهان مسلط است: «دنیا در تسلط خدای متعال است و او حکومت بر ممالک دنیا را به هر که اراده کند می‌بخشد» (4: 17).

دانیال در دربار نبوکدنصر

⁶در بین افرادی که انتخاب شدند، چهار جوان از قبیلهٔ یهودا به اسامی دانیال، حننیا، میثائیل و عزریا بودند، که وزیر دربار نامهای جدید بابلی به آنها داد. او دانیال را بلطشصر، حننیا را شدرک، میثائیل را میشک و عزریا را عبدنغو نامید.

⁸ولی دانیال تصمیم گرفت از خوراک و شرابی که از طرف پادشاه به ایشان داده می‌شد نخورد، زیرا باعث می‌گردید او شرعاً نجس شود. پس، از وزیر دربار خواهش کرد غذای دیگری به او دهد. ⁹هر چند خدا دانیال را در نظر وزیر دربار عزت و احترام بخشیده بود، ¹⁰ولی او از تصمیم دانیال ترسید و گفت: «وقتی پادشاه که خوراک شما را تعیین کرده است، ببیند که شما از سایر جوانان هم سن خود لاغرتر و رنگپریدمتر هستید ممکن است دستور دهد سرم را از تن جدا کنند!»

¹¹دانیال این موضوع را با مأموری که وزیر دربار برای رسیدگی به وضع دانیال، حننیا، میثائیل و عزریا گمارده بود در میان گذاشت ¹²و پیشنهاد کرد برای امتحان، ده روز فقط حبوبات و آب به آنها

1 در سال سوم سلطنت یهوایقیم پادشاه یهودا، نبوکدنصر پادشاه بابل با سپاهیان خود به اورشلیم حمله کرد و آن را محاصره نمود. خداوند اجازه داد که او یهوایقیم را به اسارت گیرد و ظروف مقدس خانهٔ خدا را غارت کند. او کسانی را که اسیر کرده بود با خود به معبد خدای خویش در بابل برد و ظروف را در خزانهٔ معبد گذاشت.

³³نبوکدنصر به وزیر دربار خود اشفناز دستور داد از میان شاهزادگان و اشراف‌زادگان یهودی اسیر شده، چند تن را انتخاب کند و زبان و علوم بابلی را به آنان یاد دهد. این افراد می‌بایست جوانانی باشند بدون نقص عضو، خوش‌قیافه، با استعداد، تیزهوش و دانا، تا شایستگی خدمت در دربار را داشته باشند. کپادشاه مقرر داشت که در طول سه سال تعلیم و تربیت ایشان، هر روز از خوراکی که او می‌خورد و شرابی که او می‌نوشید به آنان بدهند و پس از پایان سه سال، آنها را به خدمت او بیاورند.

⁵ ولی پادشاه جواب داد: «حکم من این است: اگر شما به من نگویید چه خوابی دیده‌ام و تعبیرش چیست، دستور می‌دهم شما را تک‌تک بکشند و خانه‌هایتان را خراب نمایند!»⁶ ولی اگر بگویید چه خوابی دیده‌ام و تعبیرش چیست، به شما پادشاه و انعام می‌دهم و عزت و افتخار می‌بخشم. حال، بگویید چه خوابی دیده‌ام و تعبیرش چیست؟»

⁷ ایشان باز گفتند: «اگر شما خوابتان را برای ما تعریف نکنید چطور می‌توانیم تعبیرش کنیم؟»

⁸ پادشاه جواب داد: «مطمئنم دنیال فرصت می‌گیرد که از حکم من جان سالم بدر ببرد؛ ولی بدانید اگر خواب را نگویید حکم من در مورد شما اجرا خواهد شد. شما با هم تبتانی کرده‌اید که به من دروغ بگویید به امید اینکه با گذشت زمان این موضوع فراموش شود. خواب مرا بگویید تا من هم مطمئن شوم تعبیری که می‌کنید درست است.»

¹⁰ حکیمان در جواب پادشاه گفتند: «در تمام دنیا کسی پیدا نمی‌شود که بتواند این خواسته پادشاه را انجام دهد. تا بحال هیچ پادشاه یا حاکمی، از منجمان و جادوگران و طالع‌بینان خود چنین چیزی نخواستند است.¹¹ آنچه که پادشاه می‌خواهند ناممکن است. هیچکس جز خدایان نمی‌تواند به شما بگوید چه خوابی دیده‌اید. خدایان هم با انسانها زندگی نمی‌کنند تا از ایشان کمک بگیریم.»

¹² پادشاه وقتی این را شنید چنان خشمگین شد که فرمان قتل تمام حکیمان بابل را صادر کرد.¹³ دانیال و یارانش هم جزو کسانی بودند که می‌بایست کشته شوند.

¹⁴ اما دانیال نزد اریوک رئیس جلاخان که مأمور اجرای فرمان بود، رفت و با حکمت و بصیرت در این باره با او سخن گفت. دانیال پرسید: «چرا پادشاه چنین فرمانی صادر کرده است؟» آنگاه اریوک تمام ماجرا را برای دانیال تعریف کرد.

¹⁶ پس دانیال بحضور پادشاه رفت و از او مهلت خواست تا خواب او را تعبیر کند.¹⁷ سپس به خانه رفت و موضوع را با یاران خود حننیا، میسانیل و عزریا در میان نهاد.¹⁸ او از ایشان خواست که از خدای آسمانها درخواست نمایند تا بر ایشان رحم کند

بدهد،¹³ و بعد از این مدت آنان را با جوانان دیگر که از خوراک پادشاه می‌خورند مقایسه کند و آنگاه در مورد خوراک آنها نظر دهد.¹⁴ آن مأمور موافقت کرد و به مدت ده روز ایشان را امتحان نمود.

¹⁵ وقتی مهلت مقرر به سر رسید، دانیال و سه رفیق او از جوانان دیگر که از خوراک پادشاه می‌خورند سالمتر و قویتر بودند.¹⁶ پس مأمور وزیر دربار از آن به بعد بجای خوراک و شراب تعیین شده، به آنان حیوبات می‌داد.

¹⁷ خداوند به این چهار جوان چنان درک و فهمی بخشید که ایشان توانستند تمام علوم و حکمت آن زمان را بیاموزند. از این گذشته او به دانیال توانایی تعبیر خوابها و رویاها را نیز عطا فرمود.

¹⁸ وقتی مهلتی که پادشاه برای تعلیم و تربیت آن جوانان تعیین کرده بود به پایان رسید، وزیر دربار ایشان را بحضور پادشاه آورد.¹⁹ نبوکدنصر با هر یک از آنها گفتگو کرد. دانیال، حننیا، میسانیل و عزریا از بقیه بهتر بودند؛ پس پادشاه ایشان را به خدمت گماشت.²⁰ پادشاه هر مسئله‌ای را که مطرح می‌کرد، حکمت و دانایی این چهار جوان را در پاسخ دادن به آن، ده مرتبه بیش از حکمت تمام جادوگران و منجمان آن دیار می‌یافت.

²¹ دانیال تا هنگام فتح بابل بدست کورش پادشاه، همچنان در دربار خدمت می‌کرد.

خواب نبوکدنصر

نبوکدنصر در سال دوم سلطنتش خوابی دید. **2** این خواب چنان او را مضطرب کرد که سراسیمه بیدار شد و نتوانست دوباره به خواب رود. ² پس همه منجمان، جادوگران، طالع‌بینان و رمالان خود را احضار کرد تا خوابش را تعبیر کنند. وقتی همه در حضورش ایستادند ³ گفت: «خوابی دیده‌ام که مرا مضطرب کرده، از شما می‌خواهم آن را برای من تعبیر کنید.»

⁴ آنها به زبان ارامی به پادشاه گفتند: «پادشاه تا به ابد زنده بماند! خوابتان را بگویید تا تعبیرش کنیم.»

رناهایش از مفرغ،³³ ساقهایش از آهن، پاهایش قسمتی از آهن و قسمتی از گل بود.³⁴ در همان حالی که به آن خیره شده بودید، سنگی بدون دخالت دست انسان از کوه جدا شد و به پاهای آهنی و گلی آن مجسمه اصابت کرد و آنها را خرد نمود.³⁵ سپس مجسمه، که از طلا و نقره و مفرغ و گل و آهن بود، فرو ریخت و به شکل ذرات ریز درآمد و باد آنها را مانند کاه پراکنده کرد، بطوری که اثری از آن باقی نماند. اما سنگی که آن مجسمه را خرد کرده بود کوه بزرگی شد و تمام دنیا را در بر گرفت.

³⁶ «خواب این بود، اما حال تعبیر آن:

³⁷ «ای پادشاه، شما شاه شاهان هستید، زیرا خدای آسمانها به شما سلطنت و قدرت و توانایی و شکوه بخشیده است.³⁸ او شما را بر تمام مردم جهان و حیوانات و پرندگان مسلط گردانیده است. سر طلایی آن مجسمه شما هستید.³⁹ اما وقتی سلطنت شما به پایان رسد، سلطنت دیگری* روی کار خواهد آمد که ضعیفتر از سلطنت شما خواهد بود. پس از آن، سلطنت سومی که همان شکم مفرغی آن مجسمه باشد روی کار خواهد آمد و بر تمام دنیا سلطنت خواهد کرد.⁴⁰ پس از آن، سلطنت چهارم** به ظهور خواهد رسید و همچون آهن قوی خواهد بود و همه چیز را در هم کوبیده خرد خواهد کرد.^{41،42} همانطور که دیدید پاهای و انگشتهای مجسمه قسمتی از آهن و قسمتی از گل بود. این نشان می‌دهد که این سلطنت تقسیم خواهد شد و بعضی از قسمت‌های آن مثل آهن قوی و بعضی مثل گل ضعیف خواهد بود.⁴³ مخلوط آهن و گل نشان می‌دهد که خانواده‌های سلطنتی سعی خواهند کرد از راه وصلت، با یکدیگر متحد شوند، ولی همانطور که آهن با گل مخلوط نمی‌شود، آنها نیز متحد نخواهند شد.

⁴⁴ «در دوران سلطنت آن پادشاهان، خدای آسمانها سلطنتی برقرار خواهد ساخت که هرگز از بین نخواهد رفت و کسی بر آن پیروز نخواهد شد، بلکه همه آن سلطنتها را در هم کوبیده مغلوب خواهد

و نشان دهد که پادشاه چه خوابی دیده و تعبیرش چیست، مبادا با سایر حکیمان گشته شوند.¹⁹ همان شب در رویا آن راز بر دانیال آشکار شد و او خدای آسمانها را ستایش نموده،²⁰ گفت: «بر نام خدا تا ابد سپاس باد! زیرا حکمت و توانایی از آن اوست،²¹ وقتها و زمانها در دست اوست و اوست که پادشاهان را عزل و نصب می‌کند. اوست که به حکیمان، حکمت و به دانایان، دانایی می‌بخشد.²² اوست که اسرار عمیق و نهان را آشکار می‌سازد. او نور است و آنچه را که در تاریکی مخفی است، می‌داند.²³ ای خدای اجدادم، از تو سپاسگزارم، زیرا به من حکمت و توانایی بخشیده‌ای و دعای ما را اجابت کرده، مرا از خواب پادشاه و معنی آن آگاه ساخته‌ای.»

²⁴ آنگاه دانیال نزد اربوک که از طرف پادشاه دستور داشت حکیمان بابل را بکشد، رفت و گفت: «حکیمان بابل را نکش. مرا نزد پادشاه ببر تا آنچه را می‌خواهد بداند به او بگویم.»

²⁵ پس اربوک با عجله دانیال را بحضور پادشاه برد و گفت: «من یکی از اسیران یهودی را پیدا کرده‌ام که می‌تواند خواب پادشاه را بگوید.»

²⁶ پادشاه به دانیال گفت: «آیا تو می‌توانی بگویی چه خوابی دیده‌ام و تعبیرش چیست؟»

²⁷ دانیال جواب داد: «هیچ حکیم، منجم، جادوگر و طالع‌بینی نمی‌تواند این خواسته پادشاه را به جا آورد.²⁸ ولی خدایی در آسمان هست که رازها را آشکار می‌سازد. او آنچه را که در آینده می‌باید اتفاق بیفتد، از پیش به پادشاه خبر داده است. خوابی که پادشاه دیده، این است:

²⁹ «ای پادشاه، وقتی در خواب بودید، خدایی که رازها را آشکار می‌سازد شما را از آنچه که در آینده اتفاق خواهد افتاد آگاه ساخت.³⁰ اما این خواب از آن جهت که از دیگران داناتریم بر من آشکار نشد، بلکه از این نظر بر من آشکار شد تا پادشاه از تعبیر آن آگاه شوند.

³¹ «ای پادشاه، در خواب مجسمه بزرگی را دیدید که بسیار درخشان و ترسناک بود.³² سر این مجسمه از طلای خالص، سینه و بازوهایش از نقره، شکم و

* منظور از «سلطنت دیگر» حکومت ماد و پارس است و منظور از «سلطنت سوم» حکومت یونان می‌باشد.
** «سلطنت چهارم» احتمالاً حکومت روم می‌باشد.

زبان به اعتراض گشوده، گفتند: «پادشاه تا به ابد زنده بماند! ¹⁰فرماتی از پادشاه صادر شد که وقتی صدای آلات موسیقی شنیده شود، همه باید به خاک بیفتند و مجسمه طلا را ببرستند، ¹¹و اگر کسی این کار را نکند، به داخل کوره آتش انداخته شود. ¹²چند یهودی به نامهای شدرک، میشک و عبدنغو، یعنی همان کسانی که بر اداره مملکتی بابل گماشته‌اید، از دستور پادشاه سرپیچی می‌کنند و حاضر نیستند خدایان شما را ببرستند و مجسمه طلا را که برپا نموده‌اید، سجده کنند.»

¹³نیوکونصر بسیار غضبناک شد و دستور داد شدرک، میشک و عبدنغو را بحضورش بیاورند. وقتی آنها را آوردند ¹⁴پادشاه از ایشان پرسید: «ای شدرک، میشک و عبدنغو آیا حقیقت دارد که نه خدایان مرا می‌پرستید و نه مجسمه طلا را که برپا نموده‌ام؟ ¹⁵حال خود را آماده کنید تا وقتی صدای آلات موسیقی را می‌شنوید به خاک بیفتید و مجسمه را سجده کنید. اگر این کار را نکنید بی‌درنگ به داخل کوره آتش انداخته خواهید شد؛ آنوقت بینم کدام خدایی می‌تواند شما را از دست من برهاند.»

¹⁶شدرک، میشک و عبدنغو جواب دادند: «ای نیوکونصر، ما را باکی نیست که چه بر سرمان خواهد آمد. ¹⁷اگر به داخل کوره آتش انداخته شویم، خدای ما که او را می‌پرستیم قادر است ما را نجات دهد. پس ای پادشاه، او ما را از دست تو خواهد رهانید. ¹⁸ولی حتی اگر نرهند، بدان که خدایان و مجسمه طلای تو را سجده نخواهیم کرد.»

¹⁹نیوکونصر بشت بر شدرک، میشک و عبدنغو غضبناک شد و دستور داد آتش کوره را هفت برابر بیشتر کنند ²⁰و چند نفر از قویترین سربازان خود را احضار کرد تا شدرک، میشک و عبدنغو را ببینند و در آتش بیندازند. ²¹پس آنها را محکم بستند و به داخل کوره انداختند. ²²آتش کوره که به دستور پادشاه زیاد شده بود آنچنان شدید بود که سربازان مأمور اجرای حکم پادشاه را کشت! ²³به این ترتیب، شدرک و میشک و عبدنغو دست و پا بسته در میان شعله‌های سوزان افتادند.

ساخت و خودش تا ابد پایدار خواهد ماند. ⁴⁵این است معنی آن سنگی که بدون دخالت دست انسان از کوه جدا شد و تمام آهن، مفرغ، گل، نقره و طلا را خرد کرد. به این وسیله خدای بزرگ آنچه را که در آینده اتفاق خواهد افتاد، به پادشاه نشان داده است. تعبیر خواب عین همین است که گفتیم.»

⁴⁶آنگاه نیوکونصر در برابر دانیال خم شده او را تعظیم کرد و دستور داد برای او قربانی کنند و بخور بسوزانند. ⁴⁷پادشاه به دانیال گفت: «براستی خدای شما خدای خدایان و خداوند پادشاهان و آشکارکننده اسرار است، چون او این راز را بر تو آشکار کرده است.»

⁴⁸سپس، پادشاه به دانیال مقام والایی داد و هدایای ارزنده فراوانی به او بخشید و او را حاکم تمام بابل و رئیس همه حکیمان خود ساخت. ⁴⁹آنگاه پادشاه در پی درخواست دانیال، شدرک و میشک و عبدنغو را بر اداره امور مملکتی گماشت، اما خود دانیال در دربار نیوکونصر ماند.

مجسمه طلا و کوره آتش

نیوکونصر مجسمه‌ای از طلا به بلندی سی متر **3** و پهنای سه متر ساخت و آن را در دشت «ورا» در سرزمین بابل برپا نمود. ³²سپس به تمام امیران، حاکمان، والیان، قاضیان، خزانداران، مشاوران، وکیلان و سایر مقامات مملکت پیغام فرستاد که برای تبرک نمودن مجسمه‌اش بیایند. وقتی همه آمدند و در برابر آن مجسمه ایستادند، ⁴جارجی دربار با صدای بلند اعلام کرد: «ای مردمی که از نژادهای قومها و زبانهای گوناگون جمع شده‌اید، فرمان پادشاه را بشنوید: ⁵وقتی صدای آلات موسیقی را شنیدید همه باید به خاک بیفتید و مجسمه طلا را که نیوکونصر پادشاه برپا کرده، سجده کنید. ⁶هر که از این فرمان سرپیچی نماید، بی‌درنگ به داخل کوره آتش انداخته خواهد شد.»

⁷پس وقتی آلات موسیقی نواخته شدند، همه مردم، از هر قوم و نژاد و زبان که بودند به خاک افتادند و مجسمه را سجده کردند.

⁸ولی عده‌ای از بابلیان نزد پادشاه رفتند و علیه یهودیان،

کنم. کارهای او چقدر بزرگ و شگفت‌انگیز است. پادشاهی او جاودانی است و سلطنتش بی‌زوال!

⁴ من نبوکدنصر در ناز و نعمت در قصر خود زندگی می‌کردم. ⁵ یک شب خوابی دیدم که مرا سخت به وحشت انداخت. ⁶ دستور دادم تمام حکیمان بابل را احضار کنند تا خوابم را تعبیر نمایند. ⁷ وقتی همه منجمان، جادوگران، فالگیران و طالع‌بینان آمدند، من خوابم را برای ایشان تعریف کردم، اما آنها نتوانستند آن را تعبیر کنند. ⁸ سرانجام دانیال مردی که نام خدای من بلطشصر بر او گذاشته شده و روح خدایان مقدس در اوست، بحضور من آمد و من خوابی را که دیده بودم برای او بازگو کرده، گفتم:

⁹ «ای بلطشصر، رئیس حکیمان، می‌دانم که روح خدایان مقدس در توست و دانستن هیچ رازی برای تو مشکل نیست. به من بگو معنی این خوابی که دیده‌ام چیست:

¹⁰ ¹¹ «درخت بسیار بلندی دیدم که در وسط زمین رویده بود. این درخت آنقدر بزرگ شد که سرش به آسمان رسید بطوری که همه مردم دنیا می‌توانستند آن را ببینند. ¹² برگهایش تروتازه و شاخه‌هایش بربر بود و میوه کافی برای همه مردم داشت. جانوران صحرایی زیر سایه‌اش آرمیده و پرندگان در میان شاخه‌هایش پناه گرفته بودند و تمام مردم دنیا از میوه‌اش می‌خوردند.

¹³ «پس، در خواب دیدم که فرشته مقدسی از آسمان به زمین آمد ¹⁴ و با صدای بلند گفت: درخت را ببرید و شاخه‌هایش را قطع کنید، میوه و برگهایش را به زمین بریزید تا حیوانات از زیر آن و پرندگان از روی شاخه‌هایش بروند. ¹⁵ ولی کنده درخت و ریشه‌های آن را در زمین باقی نگذارید و آن را با زنجیر آهنی و مفرغی ببندید و در میان سیزه‌های صحرا رها کنید. بگذارید شبنم آسمان او را تر کند و با حیوانات صحرا علف بخورد! ¹⁶ بگذارید برای هفت سال عقل انسانی او به عقل حیوانی تبدیل شود! ¹⁷ این تصمیم بوسیله فرشتگان مقدس اعلام شده است تا مردم جهان بدانند که دنیا

²⁴ تاگاهان نبوکدنصر حیرت‌زده از جا برخاست و از مشاوران خود پرسید: «مگر ما سه نفر را در آتش نینداختیم؟»

گفتند: «ولی، ای پادشاه، چنین است.»

²⁵ نبوکدنصر گفت: «ولی من چهار نفر را در آتش می‌بینم! دست و پای آنها باز است و در میان شعله‌های آتش قدم می‌زنند و هیچ آسیبی به آنها نمی‌رسد! چهارمی شبیه خدایان است!»

²⁶ آنگاه نبوکدنصر به دهانه کوره آتش نزدیک شد و فریاد زد: «ای شدوک، میشک، عبنغو! ای خدمتگزاران خدای متعال، بیرون بیاوید!» پس ایشان از میان آتش بیرون آمدند.

²⁷ سپیس امیران، حاکمان، والیان و مشاوران پادشاه دور ایشان جمع شدند و دیدند آتش به بدن آنها آسیبی نرسانیده، مویی از سرشان سوخته نشده، اثری از سوختگی روی لباسشان نیست و حتی بوی دود نیز نمی‌دهند!

²⁸ آنگاه نبوکدنصر گفت: «ستایش بر خدای شدوک، میشک و عبنغو که فرشته خود را فرستاد تا خدمتگزاران خود را که به او توکل کرده بودند نجات دهد. آنها فرمان پادشاه را اطاعت نکردند و حاضر شدند بمیرند، ولی خدایی را جز خدای خود پرستش و بندگی نکنند.

²⁹ «پس فرمان من این است: از هر نژاد و قوم و زبان، هرکس بضد خدای شدوک و میشک و عبنغو سخنی بگوید، تکلیک خواهد شد و خانه‌اش خراب خواهد گردید؛ زیرا هیچ خدایی مانند خدای ایشان نمی‌تواند اینچنین بندگان را نجات بخشد.»

³⁰ پادشاه به شدوک و میشک و عبنغو مقام والتری در سرزمین بابل داد.

خواب دوم نبوکدنصر

نبوکدنصر پادشاه، این پیام را برای تمام قوم‌های دنیا که از نژادها و زبانهای گوناگون بودند، فرستاد:

4
با درود فراوان! ² می‌خواهم کارهای عجیبی را که خدای متعال در حق من کرده است برای شما بیان

به نصیحت من گوش کن. از گناه کردن دست بردار و هر چه راست و درست است انجام بده و به رنج‌دیدگان احسان کن تا شاید در امان بمانی.»

²⁸تمام این بلاها بر سر من که نبوکدنصر هستم آمد.
²⁹توازده ماه بعد از این خواب، یک روز بر پشت‌بام قصر خود در بابل قدم می‌زدم.³⁰ و در وصف بابل می‌گفتم: «چه شهر بزرگ و زیبایی! من با قدرت خود این شهر را برای مقرر سلطنتم بنا کردم تا شکوه و عظمت خود را به دنیا نشان دهم.»

³¹سخنان من هنوز تمام نشده بود که صدایی از آسمان گفت: «ای نبوکدنصر پادشاه، این پیام برای توست: قدرت سلطنت از تو گرفته می‌شود.»³² از میان انسانها رانده می‌شوی و با حیوانات صحرا بسر می‌بری و مانند گاو علف می‌خوری. هفت سال بدین منوال می‌گذرد تا بدانی دنیا در تسلط خدای متعال است و او حکومت بر ممالک دنیا را به هر که اراده کند می‌بخشد.»

³³در همان ساعت این پیشگویی انجام شد. من از میان انسانها رانده شدم. مانند گاو علف می‌خوردم و بدنم با شبنم آسمان تر می‌شد. موهایم مثل پرهای عقاب دراز شد و ناخنهایم چون چنگال پرنندگان گردید.

³⁴در پایان هفت سال، من که نبوکدنصر هستم وقتی سرم را بلند کردم و به آسمان چشم دوختم عظم به من بازگشت. آنگاه خدای متعال را پرسش کردم و آن وجود ابدی را که سلطنت می‌کند و سلطنتش جاودانی است، ستایش نمودم.³⁵ تمام مردم دنیا در برابر او هیچ شمرده می‌شوند. او در میان قدرت‌های آسمانی و در بین آدمیان خاکی آنچه می‌خواهد می‌کند. هیچکس نمی‌تواند مانع او شود و یا او را مورد بازخواست قرار دهد.³⁶ وقتی عظم به سرم بازگشت، شکوه و عظمت سلطنت خود را باز یافتیم. مشاوران و امیران نزد من بازگشتند و من بر تخت سلطنت نشستم و عظمتم بیشتر از پیش شد.

³⁷اکنون من، نبوکدنصر، فرمانروای آسمانها را که تمام اعمالش درست و بر حق است حمد و سپاس می‌گویم و نام او را به بزرگی یاد می‌کنم. او قادر

در تسلط خدای متعال است و او حکومت بر ممالک دنیا را به هر که اراده کند می‌بخشد، حتی به پست‌ترین آدمیان!

¹⁸«ای بلطشصر، این بود خوابی که دیدم. حال به من بگو تعبیرش چیست. تمام حکیمان مملکت من از تعبیر این خواب عاجز مانده‌اند، ولی تو می‌توانی آن را تعبیر کنی زیرا روح خدایان مقدس در توست.»

¹⁹آنگاه دانیال که به بلطشصر معروف بود در فکر فرو رفت و مدتی مات و مبهوت ماند. سرانجام به او گفت: «بلطشصر، نترس؛ تعبیرش را بگو.»

او جواب داد: «ای پادشاه، کاش آنچه در این خواب دیده‌ای برای دشمنانت اتفاق بیفتد، نه برای تو! آن درختی که دیدی بزرگ شد و سرش به آسمان رسید بطوری که تمام دنیا توانستند آن را ببینند،²¹ و برگهای تروتازه و شاخه‌های پر بار و میوه کافی برای همه مردم داشت، و حیوانات صحرا زیر سایه‌اش آرامیده و پرنندگان در میان شاخه‌هایش پناه گرفته بودند،²² ای پادشاه، آن درخت تویی، زیرا تو بسیار قوی و بزرگ شده‌ای و عظمت تو تا به آسمان و حکومت تو تا دورترین نقاط جهان رسیده است.

²³«سپس فرشته مقدس را دیدی که از آسمان به زمین آمد و گفت: «درخت را ببرید و از بین ببرید، ولی کنده و ریشه‌های آن را در زمین باقی بگذارید و آن را با زنجیر آهنی و مفرغی ببندید و در میان سبزه‌های صحرا رها کنید. بگذارید با شبنم آسمان تر شود و هفت سال با حیوانات صحرا علف بخورد.»

²⁴«ای پادشاه آنچه در این خواب دیده‌ای چیزی است که خدای متعال برای تو مقرر داشته است. تعبیر خواب چنین است:²⁵ تو از میان انسانها رانده خواهی شد و با حیوانات صحرا به سر خواهی برد و مانند گاو علف خواهی خورد و از شبنم آسمان تر خواهی شد. هفت سال بدین منوال خواهد گذشت تا بدانی دنیا در تسلط خدای متعال است و او حکومت بر ممالک دنیا را به هر که اراده کند می‌بخشد.²⁶ اما چون گفته شد کنده و ریشه‌ها در زمین باقی بماند، پس وقتی پی بربری که خدا بر زمین حکومت می‌کند، آنگاه دوباره بر تخت سلطنت خواهی نشست.²⁷ پس، ای پادشاه،

است آنانی را که منکبرند، پست و خوار سازد.

ضیافت بلشصر

پادشاه او را بلطشصر نامیده بود. او را احضار کن، زیرا او مرد حکیم و دانایی است و می‌تواند خوابها را تعبیر کند، اسرار را کشف نماید و مسایل دشوار را حل کند. او معنی نوشته روی دیوار را به تو خواهد گفت.»

¹³پس دانیال را بحضور پادشاه آوردند. پادشاه از او پرسید: «ایا تو همان دانیال از اسرای یهودی هستی که نبوکدنصر پادشاه از سرزمین یهودا به اینجا آورد؟⁴ شنیده‌ام روح خدایان در توست و شخصی هستی پر از حکمت و بصیرت و دانایی.¹⁵ حکیمان و منجمان من سعی کردند آن نوشته روی دیوار را بخوانند و معنی‌اش را به من بگویند، ولی نتوانستند.⁶ در باره تو شنیده‌ام که می‌توانی اسرار را کشف نمایی و مسایل مشکل را حل کنی. اگر بتوانی این نوشته را بخوانی و معنی آن را به من بگویی، به تو لباس ارغوانی سلطنتی را می‌پوشانم، طوق طلا را به گردنت می‌اندازم و تو را شخص سوم مملکت می‌گردانم.»

¹⁷دانیال جواب داد: «این انعام‌ها را برای خود نگاندار یا به شخص دیگری بده؛ ولی من آن نوشته را خواهم خواند و معنی‌اش را به تو خواهم گفت.¹⁸ ای پادشاه، خدای متعال به جدت نبوکدنصر، سلطنت و عظمت و افتخار بخشید.¹⁹ چنان عظمتی به او داد که مردم از هر قوم و نژاد و زبان از او می‌ترسیدند. هر که را می‌خواست می‌کشند و هر که را می‌خواست زنده نگاه می‌داشت؛ هر که را می‌خواست سرفراز می‌گرداند و هر که را می‌خواست پست می‌ساخت.²⁰ اما او مستبد و متکبر و مغرور شد، پس خدا او را از سلطنت برکنار کرد و شکوه و جلالش را از او گرفت.²¹ از میان انسانها رانده شد و عقل انسانی او به عقل حیوانی تبدیل گشت. با گورخران به سر می‌برد و مثل گاو علف می‌خورد و بدنش از شبنم آسمان تر می‌شد تا سرانجام فهمید که دنیا در تسلط خدای متعال است و او حکومت بر ممالک دنیا را به هر که اراده کند، می‌بخشد.

²²«اما تو ای بلشصر که بر تخت نبوکدنصر نشستهای، با اینکه این چیزها را می‌دانستی، ولی فروتن نشدی.²³ تو به خداوند آسمانها بی‌حرمتی

5 یک شب بلشصر پادشاه ضیافت بزرگی ترتیب داد و هزار نفر از بزرگان مملکت را به باذنوشی دعوت کرد.²⁴ وقتی بلشصر سرگرم شراب خواری بود، دستور داد که جامهای طلا و نقره را که جدش نبوکدنصر از خانه خدا در اورشلیم به بابل آورده بود، بیاورند. وقتی آنها را آوردند، پادشاه و بزرگان و زنان و کنیزان پادشاه در آنها شراب نوشیدند و بتهای خود را که از طلا و نقره، مفرغ و آهن، چوب و سنگ ساخته شده بود، پرستش کردند.

⁵اما در حالی که غرق عیش و نوش بودند، ناگهان انگشتهای دست انسانی بیرون آمده شروع کرد به نوشتن روی دیواری که در مقابل چراغدان بود. پادشاه با چشمان خود دید که آن انگشتهای می‌نوشتند⁶ و از ترس رنگش پرید و چنان وحشتزده شد که زانوهایش به هم می‌خورد و نمی‌توانست روی پاهایش بایستد. سپس، فریاد زد: «جادوگران، طالع‌بینان و منجمان را بیاورید! هر که بتواند نوشته روی دیوار را بخواند و معنی‌اش را به من بگوید، لباس ارغوانی سلطنتی را به او می‌پوشانم، طوق طلا را به گردنش می‌اندازم و او شخص سوم مملکت خواهد شد.»⁸ اما وقتی حکیمان آمدند، هیچکدام نتوانستند نوشته روی دیوار را بخوانند و معنی‌اش را بگویند.

⁹توس و وحشت پادشاه بیشتر شد! بزرگان نیز به وحشت افتاده بودند.¹⁰ اما وقتی ملکه مادر از جریان باخبر شد، با شتاب خود را به تالار ضیافت رساند و به بلشصر گفت: «پادشاه تا به ابد زنده بماند! ترسان و مضطرب نباش. ¹¹در مملکت تو مردی وجود دارد که روح خدایان مقدس در اوست. در زمان جدت، نبوکدنصر، او نشان داد که از بصیرت و دانایی و حکمت خدایی برخوردار است و جدت او را به ریاست منجمان و جادوگران و طالع‌بینان و رمالان منصوب کرد.¹² این شخص دانیال است که

کردی و جامهای خانه^۶ او را به اینجا آورده، با بزرگان و زنان و کنیزانت در آنها شراب نوشیدی و بتهای خود را که از طلا و نقره، مفرغ و آهن، چوب و سنگ ساخته شدهاند که نه می‌بینند و نه می‌شنوند و نه چیزی می‌فهمند، پرستش کردی؛ ولی آن خدا را که زندگی و سرنوشتت در دست اوست تمجید نمودی.^{24 و 25} پس خدا آن دست را فرستاد تا این پیام را بنویسد: منا، منا، ثقیل، فرسین.²⁶ معنی این نوشته چنین است: منا یعنی «شمرده شده». خدا روزهای سلطنت تو را شمرده است و دوره آن به سر رسیده است.²⁷ ثقیل یعنی «وزن شده». خدا تو را در ترازوی خود وزن کرده و تو را ناقص یافته است.²⁸ فرسین یعنی «تقسیم شده». مملکت تو تقسیم می‌شود و به مادها و پارس‌ها داده خواهد شد.»

²⁹ پس به فرمان بلشصر، لباس ارغوانی سلطنتی را به دانیال پوشانیدند، طوق طلا را به گردنش انداختند و اعلان کردند که شخص سوم مملکت است.³⁰ همان شب بلشصر، پادشاه بابل کشته شد³¹ و داریوش مادی که در آنوقت شصت و دو ساله بود بر تخت سلطنت نشست.

دانیال در چاه شیران

داریوش صد و بیست حاکم بر تمام مملکت گماشت تا آن را اداره کنند،² سه وزیر نیز منصوب نمود تا بر کار حاکمان نظارت کرده، از منافع پادشاه حفاظت نمایند.³ طولی نکشید که دانیال بدلیل دانایی خاصی که داشت نشان داد که از سایر وزیران و حاکمان باکفایت‌تر است. پس پادشاه تصمیم گرفت اداره امور مملکت را بدست او بسپارد.⁴ این امر باعث شد که سایر وزیران و حاکمان به دانیال حسادت کنند. ایشان سعی کردند در کار او ایراد و اشتباهی پیدا کنند، ولی موفق نشدند؛ زیرا دانیال در اداره امور مملکت درستکار بود و هیچ خطا و اشتباهی از او سر نمی‌زد. کسرانجام، به یکدیگر گفتند: «ما هرگز نمی‌توانیم ایرادی برای متهم ساختن او پیدا کنیم. فقط بوسیله مذهب می‌توانیم او را به دام بیندازیم.»

¹⁰ وقتی دانیال از صدور فرمان پادشاه آگاهی یافت رهسپار خانه‌اش شد. هنگامی که به خانه رسید به بالاخانه رفت و پنجره‌ها را که رو به اورشلیم بود، باز کرد و زانو زده دعا نمود. او مطابق معمول روزی سه بار نزد خدای خود دعا می‌کرد و او را پرستش می‌نمود.

¹¹ وقتی دشمنان دانیال او را در حال دعا و درخواست حاجت از خدا دیدند،¹² همه با هم نزد پادشاه رفتند و گفتند: «ای پادشاه، آیا فرماتی امضا نفرمودید که تا سی روز کسی نباید درخواست خود را از خدایی یا انسانی، غیر از پادشاه، بطلبد و اگر کسی از این فرمان سرپیچی کند، در چاه شیران انداخته شود؟»

پادشاه جواب داد: «بلی، این فرمان همچون فرمان مادها و پارس‌ها لازم‌الاجرا و تغییرناپذیر است.»¹³ آنگاه به پادشاه گفتند: «این دانیال که یکی از اسیران یهودی است روزی سه مرتبه دعا می‌کند و به پادشاه و فرماتی که صادر شده اعتنا نمی‌نماید.»¹⁴ وقتی پادشاه این را شنید از اینکه چنین فرماتی صادر کرده، سخت ناراحت شد و تصمیم گرفت دانیال را نجات دهد. پس تا غروب در این فکر بود که راهی برای نجات دانیال بیابد.¹⁵ آن اشخاص به هنگام غروب دوباره نزد پادشاه بازگشتند و گفتند: «ای پادشاه، همانطور که می‌دانید، طبق قانون مادها و پارس‌ها، فرمان پادشاه غیرقابل تغییر است.»

²⁸به این ترتیب دانیال در دوران سلطنت داریوش و کورش پارسی، موفق و کامیاب بود.

خواب اول دانیال: چهار جانور

7 در سال اول سلطنت بلشصر پادشاه بابل، یک شب دانیال خوابی دید و آن را نوشت. این است شرح خواب او:

²در خواب دریای پهناوری دیدم که در اثر وزش باد از هر سو، متلاطم شد. ³سپس چهار جانور عجیب و بزرگ از دریا بیرون آمدند. هر کدام از آنها با دیگری تفاوت داشت. ⁴اولی شبیه شیر بود، اما بالهای عقاب داشت! وقتی به آن خیره شده بودم بالهایش کنده شد و دیگر نتوانست پرواز کند و مانند انسان روی دو پایش بر زمین ایستاد و عقل انسان به او داده شد. ⁵جانور دوم شبیه خرس بود و روی پاهایش ایستاد و آماده حمله شد. در میان دندانهایش سه دنده دیدم و صدایی شنیدم که به آن جانور می‌گفت: «برخیز و هر چه می‌توانی گوشت بخور!» ⁶سومین جانور شبیه پلنگ بود. او بر پشتش چهار بال مثل بالهای پرندگان داشت و دارای چهار سر بود! به این جانور اقتدار و تسلط بر مردم داده شد.

⁷سپس در خواب جانور چهارم را دیدم که بسیار هولناک و نیرومند بود. این جانور قریبانیان خود را با دندانهای بزرگ و آهنینش پارپاره کرد و بقیه را زیر پاهایش له نمود. این جانور از سه جانور دیگر متفاوت بود و ده شاخ داشت. ⁸وقتی به شاخهایش خیره شده بودم، ناگهان یک شاخ کوچک دیگر از میان آنها ظاهر شد و سه تا از شاخهای اول از ریشه کنده شدند. این شاخ کوچک چشمانی چون چشم انسان داشت و از دهانش سخنان تکبرآمیز بیرون می‌آمد.

⁹آنگاه تختههایی دیدم که برای داوری برقرار شد و «وجود ازلی» بر تخت خود نشست. لباس او همچون برف، سفید و موی سرش مانند پشم، خالص بود. تخت او شعلهور بود و بر چرخهای آتشین قرار داشت. ¹⁰رودخانه‌ای از آتش در برابرش جریان

⁶اپس سرانجام پادشاه دستور داد دانیال را بگیرند و در چاه شیران بیندازند. او به دانیال گفت: «خدای تو که همیشه او را عبادت می‌کنی تو را برهاند.» سپس او را به چاه شیران انداختند. ⁷سنگی نیز آوردند و بر دهانه چاه گذاشتند. پادشاه با انگشتر خود و انگشترهای امیران خویش آن را مهر کرد تا کسی نتواند دانیال را نجات دهد. ⁸سپس به کاخ سلطنتی بازگشت و بدون اینکه لب به غذا بزند یا در بزم شرکت کند تا صبح بیدار ماند. ⁹روز بعد، صبح خیلی زود برخاست و با عجله به سر چاه رفت، ²⁰و با صدایی اندوهگین گفت: «ای دانیال، خدمتگزار خدای زنده، آیا خدایت که همیشه او را عبادت می‌کردی توانست تو را از چنگال شیران نجات دهد؟»

²¹آنگاه صدای دانیال به گوش پادشاه رسید: «پادشاه تا ابد زنده بماند!» ²²تری، خدای من فرشته خود را فرستاد و دهان شیران را بست تا به من آسیبی نرسانند، چون من در حضور خدا بی‌تصیرم و نسبت به تو نیز خطایی نکردم.»

²³پادشاه بی‌نهایت شاد شد و دستور داد دانیال را از چاه بیرون آورند. وقتی دانیال را از چاه بیرون آوردند هیچ آسیبی ندیده بود، زیرا به خدای خود توکل کرده بود.

²⁴آنگاه به دستور پادشاه افرادی را که دانیال را متهم کرده بودند آوردند و ایشان را با زنان و فرزندانشان به چاه شیران انداختند. آنان هنوز به ته چاه نرسیده بودند که شیران پارپارشان کردند!

²⁵سپس داریوش پادشاه، این پیام را به تمام قوم‌های دنیا که از نژادهای و زبانهای گوناگون بودند، نوشت:

«با درود فراوان! بدین وسیله فرمان می‌دهم که هرکس در هر قسمت از قلمرو پادشاهی من که باشد، باید از خدای دانیال بترسد و به او احترام بگذارد؛ زیرا او خدای زنده و جاودان است و سلطنتش بی‌زوال و بی‌پایان می‌باشد. ²⁷اوست که نجات می‌بخشد و می‌رهاند. او معجزات و کارهای شگفت‌انگیز در آسمان و زمین انجام می‌دهد. اوست که دانیال را از چنگ شیران نجات داد.»

²³ او به من گفت: «جانور چهارم، سلطنت چهارم است که بر زمین ظهور خواهد کرد. این سلطنت از سلطنتهای دیگر متفاوت خواهد بود و تمام مردم دنیا را پارمپاره کرده زیر پاهایش له خواهد نمود.²⁴ ده شاخ او ده پادشاه هستند که از این سلطنت به قدرت می‌رسند. سپس پادشاهی دیگر* روی کار خواهد آمد که با سه پادشاه پیشین فرق خواهد داشت و آنها را سرکوب خواهد کرد.²⁵ او برضد خدای متعال سخن خواهد گفت و بر برگزیدگان او ظلم خواهد کرد و خواهد کوشید تمام قوانین و اعیاد مذهبی را دگرگون سازد. برگزیدگان خدا به مدت سه سال و نیم در زیر سلطه او خواهند بود.

²⁶ «اما پس از آن، داوری آغاز خواهد شد و قدرت سلطنت این پادشاه از او گرفته شده بکلی از بین خواهد رفت.²⁷ آنگاه قدرت و عظمت تمام سلطنتهای دنیا به برگزیدگان خدای متعال واگذار خواهد شد. سلطنت خدای متعال سلطنتی جاودانی خواهد بود و تمام پادشاهان جهان او را عبادت و اطاعت خواهند کرد.»²⁸ این بود خوابی که دیدم. وقتی بیدار شدم، بسیار آشفته بودم و از ترس رنگم پریده بود، اما خوابم را برای کسی تعریف نکردم.

خواب دوم دانیال: قوچ و بز

در سال سوم سلطنت بلشصر، خوابی دیگر دیدم. **8** ¹ خواب دیدم که در شهر سلطنتی شوش واقع در استان عیلام، در کنار رودخانه² اولای ایستاده بودم. ³ وقتی به اطراف نگاه می‌کردم، یک قوچ دیدم که دو شاخ بلند داشت و کنار رودخانه ایستاده بود. سپس دیدم یکی از این شاخها رشد کرد و از شاخ دیگر بلندتر شد. ⁴ این قوچ بسوی مغرب، شمال و جنوب شاخ می‌زد و هیچ جاندار نمی‌توانست با او مقابله کند یا از چنگش جان سالم بدر برد. او هر طوری خواست عمل می‌کرد و بزرگ می‌شد.

داشت. هزاران نفر او را خدمت می‌کردند و میلیونها نفر در حضورش ایستاده بودند. آنگاه دفترها برای داوری گشوده شد.

¹¹ سپس آن جانور چهارم را دیدم که کشته شد و بدنش در آتش سوزانده شد، زیرا شاخی که او داشت سخنان تکبرآمیز می‌گفت.¹² قدرت سلطنت سه جانور دیگر نیز از ایشان گرفته، ولی اجازه داده شد مدتی همچنان زنده بمانند.

¹³ آنگاه در خواب وجودی شبیه انسان دیدم که روی ابرهای آسمان به آنجا آمد. او حضور آن «وجود ازلی» آورده شد¹⁴ و اقتدار و جلال و قدرت سلطنت به او داده شد تا همه قومها از هر زبان و نژاد او را خدمت کنند. قدرت او ابدی و سلطنتش بی‌زوال است.

تفسیر خواب دانیال

¹⁵ من، دانیال، از تمام آنچه دیده بودم گیج و مضطرب شدم.¹⁶ پس به یکی از کسانی که کنار تخت ایستاده بود نزدیک شده، معنی این رؤیا را از او پرسیدم و او نیز آن را اینچنین شرح داد:¹⁷ «این چهار جانور بزرگ، چهار پادشاه هستند که بر زمین سلطنت خواهند کرد.¹⁸ ولی سرانجام برگزیدگان خدای متعال تا ابد قدرت سلطنت را به دست خواهند گرفت.»

¹⁹ سپس درباره جانور چهارم که از سه جانور دیگر متفاوت بود سؤال کردم، آنکه هولناک بود و با دندانهای آهنین و چنگالهای مفرغی، قربانیان خود را پارمپاره می‌کرد و بقیه را زیر پاهایش له می‌نمود.²⁰ همچنین درباره آن ده شاخ و شاخ کوچکی که بعد برآمد و سه تا از آن ده شاخ از ریشه کنده شد، سؤال کردم شاخی که چشم داشت و از دهانش سخنان تکبرآمیز بیرون می‌آمد و از شاخهای دیگر بلندتر بود،²¹ چون دیده بودم که این شاخ با برگزیدگان خدا جنگ کرده، بر آنها پیروز شد،²² تا اینکه آن «وجود ازلی» آمد و داوری را آغاز کرده، از برگزیدگان خدای متعال حمایت نمود و زمانی رسید که قدرت سلطنت به ایشان واگذار شد.

* منظور از «پادشاهی دیگر» احتمالاً نجال می‌باشد که شرحش در دوم تسالونیکیان 2: 3 و 4 آمده است.

تفسیر خواب دانیال

¹⁵ وقتی سعی می‌کردم معنی این خواب را بفهمم، ناگهان وجودی شبیه انسان برابر من ایستاد،¹⁶ و صدایی از آنسوی رودخانه¹ اولای شنیدم که گفت: «ای جبرئیل، معنی این خواب را به دانیال بگو.»

¹⁷ پس جبرئیل بطرف من آمد و من وحشت کردم و رو به زمین افتادم. او به من گفت: «ای انسان خاکی بدان که آنچه دیدی مربوط به زمان آخر است.»

¹⁸ در حالی که او سخن می‌گفت من بیهوش بر زمین افتادم. ولی او مرا گرفت و بلند کرد¹⁹ و گفت: «آمده‌ام تا بگویم در روزهای سخت آینده چه پیش خواهد آمد. آنچه دیدی مربوط به زمان تعیین شده²⁰ آخر است.»

²⁰ «آن قوچ دو شاخ را که دیدی، پادشاهی ماد و پارس است.²¹ آن بز نر، پادشاهی یونان است و شاخ بلندی که در وسط دو چشمش بود، اولین پادشاه آن مملکت می‌باشد.²² آن شاخی که دیدی شکست و چهار شاخ دیگر بجایش درآمد، به این مفهوم است که امپراطوری یونان چهار قسمت خواهد شد و هر قسمت پادشاهی خواهد داشت، ولی هیچکدام به اندازه پادشاه اول بزرگ نخواهند بود.»

²³ «در پایان سلطنت آنها، وقتی شرارت آنها از حد بگذرد، پادشاه دیگری**** به قدرت خواهد رسید که بسیار ظالم و مکار خواهد بود.²⁴ او قدرت زیادی کسب خواهد کرد، ولی نه با توانایی خودش. او عامل تباهی و خرابی خواهد بود و هرطور بخواهد عمل خواهد نمود و دست به کشتار قدرتمندان و قوم مقدس خدا خواهد زد.²⁵ با مهارت، نقشه‌های حیله‌گرانه²⁶ خود را عملی خواهد کرد و با یک حمله غافلگیر کننده عده زیادی را از بین خواهد برد. آنقدر مغرور خواهد شد که برضد «سرور

کدر حالی که درباره آنچه دیده بودم فکر می‌کردم، ناگهان یک بز نر از غرب ظاهر شد. او آنقدر سریع می‌دوید که موقع دویدن پاهایش به زمین نمی‌رسید. این بز که یک شاخ بلند در وسط چشمانش داشت⁶ با تمام قدرت بطرف آن قوچ دو شاخ دوید.⁷ سپس با غضب بر قوچ حمله برد و دو شاخش را شکست و او را که یارای برابری نداشت به زمین کوبید و پایمال کرد، و کسی نبود او را از دستش نجات دهد.⁸ بز نر بسیار بزرگ شد، ولی در حالی که در اوج قدرت بود ناگهان شاخش شکست و بجای آن چهار شاخ بلند* در چهار جهت مختلف درآمد.⁹ از یکی از این شاخها، شاخ کوچکی** در آمد و طولی نگشید که رو به جنوب و مشرق و بطرف سرزمین زیبای اسرائیل رشد کرد و¹⁰ آنقدر قوی شد که برضد قوای آسمانی*** برخاست و بعضی از ستارگان*** را به زمین ریخت و پایمال کرد.¹¹ او حتی برضد «فرمانده قوای آسمانی» قیام کرده، مانع تقدیم قربانی‌های روزانه به او شد و خانه مقدس او را ویران ساخت.¹² بخاطر گناه قوم به او اجازه داده شد قوی شود و مانع تقدیم قربانی‌های روزانه گردد. آن شاخ هر چه خواست انجام داد و حقیقت و عدالت را پایمال کرد.

¹³ سپس شنیدم که دو فرشته مقدس با هم گفتگو می‌کردند. یکی از آنها از دیگری پرسید: «تا چه مدت قربانی‌های روزانه تقدیم نخواهد شد؟ تا به کی شرارت باعث نابودی خواهد بود؟ تا به کی قوای آسمانی و خانه خدا پایمال خواهد شد؟»¹⁴ شنیدم که فرشته دیگر جواب داد: «هزار و صد و پنجاه روز طول خواهد کشید و در این مدت قربانی‌های روزانه صبح و عصر تقدیم نخواهد شد. سپس خانه خدا دوباره احیاء خواهد گردید.»

* منظور از «چهار شاخ بلند» جانشینان اسکندر مقدونی می‌باشند.

** منظور از «شاخ کوچک» آنتیوخوس ایفاناس است که قوم خدا را مورد آزار و اذیت قرار داد؛ نگاه کنید به آیات 17 و 19 و 23.

*** منظور از «قوای آسمانی» و «ستارگان»، قوم خدا و رهبران قوم می‌باشند.

**** منظور از «پادشاه دیگری» احتمالاً آنتیوخوس ایفاناس است و نیز می‌تواند اشاره‌ای به دجال باشد که در زمان آخر ظهور خواهد کرد.

سرپیچی کرده‌ایم و قوانین تو را که بوسیلهٔ انبیائیت به ما داده‌ای، زیر پا گذاشته‌ایم.¹¹ تمام بنی اسرائیل از احکام تو سرپیچی کرده، از تو برگشته‌اند و به صداقت گوش ندادند. بلی، همه ما به تو گناه کرده‌ایم و به همین سبب لعنت‌هایی که در کتاب تورات خدمتگزارت موسی نوشته شده، بر سر ما آمده است.¹² هر چه در باره ما و رهبرانمان گفته بودی به وقوع پیوسته است. آن بلای عظیمی که در اورشلیم بر سر ما آمد در هیچ جای دنیا دیده نشده است.¹³ این بلا طبق آنچه در تورات موسی نوشته شده بر سر ما آمد، ولی با وجود این باز نخواستیم از گناهانمان دست بکشیم و آنچه را درست است به جا آوریم تا تو از ما راضی شوی.¹⁴ بنابراین، تو که مراقب کارهای ما بودی ما را تنبیه کردی زیرا تو ای خداوند، خدای ما، همیشه عادلانه عمل می‌کنی؛ با این وجود ما به تو گوش فراندادیم.¹⁵ «ای خداوند، خدای ما، تو با قدرتت قوم خود را از مصر بیرون آوردی، و نام تو در میان قومها معروف شد چنانکه امروز می‌بینیم. هر چند ما گناه کرده‌ایم و پر از شرارت هستیم،¹⁶ ولی ای خداوند، التماس می‌کنم بخاطر امانتت، خشم و غضبت را از شهر مقدست اورشلیم برگردانی، زیرا قوم تو و شهر تو بسبب گناهان ما و شرارت اجداد ما مورد تمسخر همسایگان واقع گردیده‌اند.¹⁷ «ای خدای ما، دعای خدمتگزار خود را بشنو! به التماس من توجه فرما! بخاطر خداوندیت بر خانهٔ مقدست که ویران شده نظر لطف ببند! ¹⁸ ای خدای من، گوش بده و دعای ما را بشنو. چشمانت را باز کن و خرابی شهری را که نام تو بر آن است، ببین. ما بسبب شایستگی خود از تو درخواست کمک نمی‌کنیم، بلکه بخاطر رحمت عظیم تو!»¹⁹ «ای خداوند، دعای ما را بشنو و گناهان ما را ببخش. ای خداوند، به درخواست ما گوش بده و عمل نما و بخاطر خوبت، ای خدای من، تأخیر مکن، زیرا نام تو بر این قوم و بر این شهر می‌باشد.»

هفتاد «هفته»

سروران» خواهد برخاست، ولی سرانجام نابود خواهد گردید اما نه با قدرت بشری.²⁶ «خوابی را نیز که دربارهٔ قربانی‌های روزانهٔ صبح و عصر دیدی به وقوع خواهد پیوست. ولی تو این خواب را مخفی نگهدار، زیرا در آیندهٔ بسیار دور واقع خواهد شد.»²⁷ آنگاه من چند روزی ضعیف و بیمار شدم. سپس برخاستم و طبق معمول به کارهایی که پادشاه به من سپرده بود، مشغول شدم. ولی رؤیایی که دیده بودم فکر مرا مشغول کرده بود، زیرا درک آن مشکل بود.

دعای دانیال برای قوم خود

در اولین سال سلطنت داریوش مادی (پسر 9 خشایارشا) که بر بابلها حکومت می‌کرد، من، دانیال، از کتاب ارمیای نبی فهمیدم که طبق کلامی که خداوند به ارمیا گفته بود اورشلیم می‌بایست هفتاد سال ویران می‌ماند. ³ پس دست دعا و التماس بسوی خداوند دراز کردم و روزه گرفتم، پلاس پوشیدم و خاکستر بر سرم ریختم ⁴ و در دعا اعتراف کرده، گفتم:

«ای خداوند، تو خدای بزرگ و مهیب هستی. تو همیشه به وعده‌هایت وفا می‌کنی و به کسانی که تو را دوست دارند و اوامر تو را اطاعت می‌کنند، رحمت می‌نمایی. ⁵ ولی ما گناه کرده و مرتکب شرارت شده‌ایم، ما سرکش و خطاکاریم و از دستورات تو سرپیچی نموده‌ایم. ⁶ به سخنان انبیاء که خدمتگزاران تو بودند و پیام تو را به پادشاهان و بزرگان و اجداد و افراد قوم ما رساندند، گوش ندادهایم.

⁷ «ای خداوند، عدالت از آن توست و شرمندگی از آن ما، ما که از اهالی یهودا و اورشلیم و تمام اسرائیل هستیم و بسبب خیانتی که به تو کرده‌ایم، در سرزمینهای دور و نزدیک پراکنده شده‌ایم. ⁸ آری، ای خداوند، ما و پادشاهان و بزرگان و اجداد ما رسوا شده‌ایم زیرا به تو گناه کرده‌ایم. ⁹ اما تو بخشنده و مهربان هستی و کسانی را که به تو گناه کرده‌اند می‌بخشی. ¹⁰ ای خداوند، ای خدای ما، ما از تو

رؤیایی دیگر دید و تعبیر آن به او آشکار شد. این رؤیا در بارهٔ یک جنگ بزرگ بود که در آینده به وقوع می‌پیوست.

²من، دانیال، وقتی این رؤیا را دیدم سه هفتهٔ تمام ماتم گرفتم. ³در این مدت نه خوراک کافی خوردم، نه لب به گوشت و شراب زدم، و نه ظاهر مرا آراستم.

⁴روز بیست و چهارم اولین ماه سال در کنار رود بزرگ دجله ایستاده بودم. ⁵وقتی به بالا نگاه کردم ناگهان مردی را دیدم که لباس کتان پوشیده و کمربندی از طلای خالص به کمر بسته بود. بدن او مانند گهر می‌درخشید، صورتش برق می‌زد و چشمانش مثل شعله‌های آتش بود. بازوها و پاهایش مانند مفرغ صیقلی شده و صدایش شبیه غوغای گروه‌های بی‌شمار مردم بود.

⁷از آن عده‌ای که در آنجا ایستاده بودیم، تنها من آن رؤیا را دیدم. آنچنان ترسی همراهان مرا فراگرفت که گریختند و خود را پنهان کردند. ⁸من تنها ماندم و به آن رؤیای حیرت‌انگیز چشم دوختم. رنگم پریده بود و رمق و توانی در من نمانده بود. ⁹وقتی آن مرد با من سخن گفت من روی خاک افتادم و از حال رفتم. ¹⁰اما دستی مرا لمس نمود و مرا بر دستها و زانوهای لرزان بلند کرد.

¹¹او به من گفت: «ای دانیال، ای مرد محبوب خدا، برخیز و به آنچه می‌خواهم به تو بگویم با دقت گوش بده! زیرا برای همین نزد تو فرستاده شده‌ام.» پس در حالیکه هنوز می‌لرزیدم سرا پا ایستادم.

¹²سپس او گفت: «ای دانیال، نترس! چون از همان روز اول که در حضور خدای خود روزه گرفتی و از او خواستی تا به تو فهم بدهد، درخواست تو شنیده شد و خدا همان روز مرا نزد تو فرستاد. ¹³اما فرشته‌ای که بر مملکت پارس حکمرانی می‌کند بیست و یک روز با من مقاومت کرد و مانع آمدن من شد. سرانجام میکانیل که یکی از فرشتگان اعظم است، به یاری من آمد ¹⁴و من توانستم به اینجا بیایم تا به تو بگویم که در آینده برای قومت چه روی خواهد داد؛ زیرا این رؤیا مربوط به آینده است.»

²⁰زمانی که مشغول دعا بودم و به گناهان خود و گناهان قوم خود اسرائیل اعتراف می‌کردم و از خداوند، خدایم برای شهر مقدس اورشلیم التماس می‌نمودم، ²¹جبرئیل که او را در خواب قبلی دیده بودم، با سرعت پرواز کرد و هنگام قربانی عصر نزد من رسید ²²و به من گفت: «دانیال، من آمده‌ام به تو فهم ببخشم تا بتوانی این اسرار را بفهمی. ²³همان لحظه که مشغول دعا شدی، جواب دعای تو داده شد و من آمده‌ام تو را از آن آگاه سازم، زیرا خدا تو را بسیار دوست دارد. پس، حال، دقت کن تا آنچه را که دربارهٔ خوابت می‌گویم، بفهمی.

²⁴«به امر خدا برای قوم تو و شهر مقدس تو هفتاد «هفته» * طول خواهد کشید تا طبق پیشگویی انبیاء فساد و شرارت از بین برود، کفار گناهان داده شود، عدالت جاودانی برقرار گردد و قدس‌الاقداص دوباره تقدیس شود. ²⁵بدان و آگاه باش که از زمان صدور فرمان بازسازی اورشلیم تا ظهور رهبر برگزیدهٔ خدا، هفت «هفته» و شصت و دو «هفته» طول خواهد کشید و با وجود اوضاع بحرانی، اورشلیم با کوچه‌ها و حصارهایش بازسازی خواهد شد.

²⁶«پس از آن دورهٔ شصت و دو «هفته»، آن رهبر برگزیده گنشته خواهد شد، ولی نه برای خودش. سپس پادشاهی همراه سپاهیان به اورشلیم و خانهٔ خدا حمله برده، آنها را خراب خواهد کرد. آخر زمان مانند طوفان فراخواهد رسید و جنگ و خرابیها را که مقرر شده، با خود خواهد آورد. ²⁷این پادشاه با اشخاص زیادی پیمان یک «هفته‌ای» می‌بندد، ولی وقتی نصف این مدت گنشته باشد، مانع تقدیم قربانی‌ها و هدایا خواهد شد. سپس این خرابکار، خانهٔ خدا را آلوده خواهد ساخت، ولی سرانجام آنچه برای او مقرر شده بر سرش خواهد آمد.»

رؤیای دانیال در کنار رود دجله

در سال سوم سلطنت کورش، پادشاه پارس،
10 دانیال که به او بلطنصر هم می‌گفتند،

* در اینجا و نیز آیات بعدی «هفته» معادل هفت سال می‌باشد.

ضعیفتر تقسیم خواهد شد. فرزندی از او به پادشاهی نخواهد رسید، زیرا سلطنت او از ریشه کنده شده، به دیگران داده خواهد شد.

⁵ «پادشاه مصر** قدرت کسب خواهد کرد، ولی یکی از سردارانش بضد او شورش نموده، سلطنت را از دست وی خواهد گرفت و با قدرت بیشتری سلطنت خواهد کرد.

⁶ «چند سال پس از آن، بین پادشاه مصر و پادشاه سوریه*** پیمان صلح بسته خواهد شد و برای تحکیم این پیمان، دختر پادشاه مصر به عقد پادشاه سوریه در خواهد آمد. ولی این پیمان بزودی گسسته خواهد شد و آن دختر با پدر و افرادی که همراهش بودند کشته خواهند شد. ⁷ سپس یکی از بستگان آن دختر به سلطنت مصر خواهد رسید و بضد پادشاه سوریه لشکر کشی خواهد کرد و وارد قلعه⁸ او شده، او را شکست خواهد داد. ⁸ او بتها و ظروف گرانهای طلا و نقره⁹ سوریه را با خود به مصر خواهد برد. پس از آن، چند سال صلح برقرار خواهد شد. ⁹ سپس، پادشاه سوریه به مصر حمله خواهد کرد، ولی مجبور به عقب‌نشینی خواهد شد.

¹⁰ «پسران پادشاه سوریه، لشکر بزرگی تشکیل خواهند داد و مثل سیل وارد مصر خواهند شد و تا قلعه¹¹ پادشاه مصر پیشروی خواهند کرد. ¹¹ آنگاه پادشاه مصر با خشم فراوان به جنگ پادشاه سوریه خواهد رفت و لشکر عظیم او را شکست خواهد داد. ¹² پادشاه مصر از این پیروزی مغرور شده، هزاران نفر از دشمنان خود را نابود خواهد کرد، اما قدرت او دوام نخواهد یافت.

¹³ «چند سال بعد، پادشاه سوریه با لشکری عظیم و مجهزتر از قبل، باز خواهد گشت ¹⁴ در آن زمان عده زیادی برضد مصر قیام خواهند کرد و حتی آشوبگرانی

¹⁵ تمام این مدت سرم را به زیر انداخته بودم و نمی‌توانستم کلمه‌ای حرف بزنم. ¹⁶ آنگاه آن فرستاده که شبیه انسان بود لبهایم را لمس کرد تا توانستم باز سخن بگویم. من به او گفتم: «ای سرورم، این رویا بقدری مرا به وحشت انداخته که دیگر قوتی در من نمانده است؛ ¹⁷ پس چگونه می‌توانم با شما حرف بزنم؟ تو انم رفته است و بسختی نفس می‌کشم.»

¹⁸ او باز مرا لمس کرد و من قوت گرفتم. ¹⁹ او گفت: «ای مرد محبوب خدا، نترس! سلامتی بر تو باد! دلیر و قوی باش!»

وقتی این را گفت قوت گرفتم. سپس گفتم: «ای سرورم، حال، سخن بگوید، زیرا به من قوت دادید.»

²⁰ او گفت: «می‌دانی چرا نزد تو آمده‌ام؟ آمده‌ام تا بگویم در "کتاب حق" چه نوشته شده است. وقتی از نزد تو بازگردم، به جنگ فرشته‌ای که بر پارس حکمرانی می‌کند خواهم رفت و پس از او با فرشته‌ای که بر یونان حکمرانی می‌کند خواهم جنگید. در این جنگها فقط میکائیل، نگهبان قوم اسرائیل، مرا یاری خواهد کرد.»

پادشاهی مصر و سوریه

سپس آن فرستاده³ آسمانی گفت: «من همان کسی هستم که فرستاده شد تا داریوش مادی را در سال اول سلطنتش تقویت و حمایت کنم. ² اما حال می‌خواهم به تو نشان دهم چه وقایعی در آینده رخ خواهد داد: در مملکت پارس سه پادشاه دیگر به سلطنت خواهند رسید. پس از آن، پادشاه چهارم روی کار خواهد آمد که از همه ثروتمندتر خواهد بود و بوسیله ثروتش، قدرت کسب کرده همه را بضد یونان تحریک خواهد کرد.

³ «سپس پادشاه نیرومندی* روی کار خواهد آمد. قلمرو سلطنت او وسیع خواهد بود. او هر چه بخواهد انجام خواهد داد. ⁴ اما در اوج قدرت، سلطنتش از هم خواهد پائید و به چهار سلطنت

** منظور از «پادشاه مصر» بطلمیوس، یکی از چهار سردار اسکندر است که بر مصر حکومت می‌کرد.
*** منظور از «پادشاه سوریه» انتیوخوس دوم است که بطلمیوس دوم، پادشاه مصر، دخترش را به عقد او در آورد و به این وسیله قرار داد صلح بین دو مملکت بسته شد.

* منظور از «پادشاه نیرومند» اسکندر مقوننی است که قلمرو سلطنتش بین چهار سردارش تقسیم شد.

جنگی را بین افرادش تقسیم خواهد کرد؛ سپس برای تسخیر قلعه‌ها نقشه‌ها خواهد کشید، اما نقشه‌هایش عملی نخواهد شد.

²⁵ «بعد به خود دل و جرأت خواهد داد و لشکر بزرگی برای جنگ با مصر فراهم خواهد کرد. پادشاه مصر نیز با لشکری بسیار بزرگ و قوی به جنگ او خواهد رفت، ولی در اثر توطئه‌ای شکست خواهد خورد.²⁶ نزدیکان پادشاه باعث سقوط او خواهند شد و عده زیادی از سربازانش تارومار گشته، کشته خواهند شد.²⁷ سپس این نو پادشاه** در حالی که برای یکدیگر توطئه چیده‌اند سر یک سفره خواهند نشست و به هم دروغ خواهند گفت. اما هیچ یک کاری از پیش نخواهند برد، زیرا هنوز موعد مقرر فرا نرسیده است.²⁸ سپس پادشاه سوریه با غنایم فراوان، رهسپار مملکت خود خواهد شد. او در راه بازگشت، از اسرائیل عبور خواهد کرد و ویرانی‌هایی در آن ایجاد خواهد نمود؛ سپس به مملکت خود باز خواهد گشت.

²⁹ «بعد در وقت مقرر، بیکار دیگر به مصر لشکرکشی خواهد کرد، ولی این بار نتیجه کار طور دیگری خواهد بود.³⁰ زیرا کشتی‌های جنگی روم او را تهدید خواهند کرد و او ترسیده، عقب‌نشینی خواهد نمود. پادشاه سوریه که از این عقب‌نشینی سخت به خشم آمده، دوباره اورشلیم را مورد تاخت و تاز قرار خواهد داد و سربازانش خانه خدا را آلوده خواهند نمود.³¹ او مانع تقدیم قربانی‌های روزانه خواهد شد و بتی درخانه خدا برپا خواهد نمود. او از یهودیانی که ایمان اجدادی خود را ترک کرده‌اند حمایت خواهد نمود³² و با حیل‌گری، آنان را بسوی خود خواهد کشید. ولی کسانی که از خدا پیروی می‌کنند بشدت با او مخالفت خواهند کرد.

³³ «در آن زمان حکیمان قوم، بسیاری را تعلیم خواهند داد، ولی برخی از آنان در آتش انداخته خواهند شد و برخی دیگر با شمشیر گشته و بعضی نیز زندانی و

از قوم یهود به آنان خواهند پیوست تا پیشگویی‌ها را عملی سازند، ولی شکست خواهند خورد.¹⁵ آنگاه پادشاه سوریه خواهد آمد و شهر حصاردار مصر را محاصره خواهد کرد و آن را خواهد گرفت. لشکر مصر یاری مقاومت نخواهد داشت و حتی سربازان قوی آنها کاری از پیش نخواهند برد.¹⁶ پادشاه سوریه طبق خواست خود عمل خواهد نمود و کسی یاری مقاومت در برابر او را نخواهد داشت. او وارد سرزمین زیبای اسرائیل خواهد شد و آن را ویران خواهد نمود.¹⁷ او برای فتح تمام مصر نقشه خواهد کشید و برای این منظور با پادشاه مصر پیمان خواهد بست و یکی از دخترانش را به عقد او در خواهد آورد، ولی نقشه‌اش عملی نخواهد شد.¹⁸ آنگاه متوجه حکومت‌های ساحلی خواهد گردید و بسیاری از آنها را فتح خواهد کرد. ولی سرداری او را شکست خواهد داد و او با خفت و خواری عقب‌نشینی خواهد کرد.¹⁹ پادشاه سوریه در راه بازگشت به وطن خود از پای در خواهد آمد و اثری از او باقی نخواهد ماند.

²⁰ «پادشاه دیگری پس از او روی کار خواهد آمد که برای حفظ شکوه سلطنتش مأموری خواهد فرستاد تا از مردم باج و خراج بگیرد. اما طولی نخواهد کشید که آن پادشاه گشته خواهد شد، ولی نه در جنگ یا آشوب.»

پادشاه شروع سوریه

²¹ «فرستاده آسمانی ادامه داد: «پادشاه بعدی سوریه، شخص شروری* خواهد بود که بدون اینکه حق سلطنت داشته باشد، بطور ناگهانی خواهد آمد و با حيله و دسیسه سلطنت را به چنگ خواهد آورد.²² او قدرت کاهن اعظم و تمام مخالفان خود را درهم خواهد شکست.²³ او ابتدا با مردم پیمان خواهد بست، سپس آنان را فریب خواهد داد و به کمک عده کمی به قدرت خواهد رسید.²⁴ او با یک حمله غافلگیرانه وارد حاصلخیزترین و لایبها خواهد شد و کاری خواهد کرد که قبلاً هیچ یک از اجدادش انجام ن داده بودند. او غنایم

** منظور از «این نو پادشاه» احتمالاً آنتیوخوس چهارم (اپیفانس) و بطلمیوس چهارم می‌باشد.

*** آنتیوخوس اپیفانس با قربانی کردن یک خوک در خانه خدا، آن را آلوده نمود. این واقعه در سال 168 ق.م. اتفاق افتاد.

* منظور از «شخص شروع» آنتیوخوس اپیفانس است که پس از قتل برادرش، به یاری رومیها به تخت سلطنت نشست.

⁴³ او تمام خزانه‌های طلا و نقره و اشیاء نفیس مصر را غارت خواهد کرد، و اهالی لیبی و حبشه خراجگزاران او خواهند شد.

⁴⁴ «ولی از مشرق و شمال اخباری به گوش او خواهد رسید و او را مضطرب خواهد ساخت، پس با خشم زیاد برگشته، در سر راه خود بسیاری را نابود خواهد کرد. ⁴⁵ بین اورشلیم و دریا اردو زده، خیمه‌های شاهانه خود را برپا خواهد کرد، ولی در همانجا اجالش خواهد رسید و بدون اینکه کسی بتواند کمکش کند، خواهد مرد.»

زمان آخر

آن فرستاده آسمانی که لباس کتان برتن داشت، در ادامه سخنانش گفت: «در آن زمان، فرشته اعظم، میکائیل، به حمایت از قوم تو برخواید خاست. سپس چنان دوران سختی پیش خواهد آمد که در تاریخ بشر بی‌سابقه بوده است، اما هر که از قوم تو نامش در کتاب خدا نوشته شده باشد، رستگار خواهد شد.

² «تمام مردگان زنده خواهند شد بعضی برای زندگی جاودانی و برخی برای شرمساری و خواری جاودانی.

³ «حکیمان همچون آفتاب خواهند درخشید و کسانی که بسیاری را به راه راست هدایت کرده‌اند، چون ستارگان تا ابد درخشان خواهند بود.»

⁴ سپس به من گفت: «اما تو ای دانیال، این پیشگویی را مثل یک راز نگهدار؛ آن را مهر کن تا وقتی که زمان آخر فرا رسد. بسیاری به سرعت حرکت خواهند کرد و علم خواهد افزود.»

⁵ آنگاه من، دانیال، نگاه کردم و دو نفر دیگر را نیز دیدم که یکی در اینسوی رودخانه و دیگری در آنسوی آن ایستاده بودند. ⁶ یکی از آنها از آن فرستاده آسمانی که لباس کتان برتن داشت و در این هنگام بالای رودخانه ایستاده بود، پرسید: «چقدر طول خواهد کشید تا این وقایع عجیب به پایان برسند؟»

⁷ او در جواب، دو دست خود را بسوی آسمان بلند کرد و به خدایی که تا ابد باقی است قسم خورد و گفت: «این وضع تا سه سال و نیم طول خواهد

غارت خواهند گردید. ³⁴ اما در این میان به پیروان خدا کمکهایی خواهد شد. سپس بسیاری از خدانشناسان با نیرنگ به آنها خواهند پیوست. ³⁵ عده‌ای از حکیمان کشته خواهند شد، اما این باعث خواهد گردید که قوم پاک و طاهر شوند. این وضع همچنان ادامه خواهد یافت تا زمان مقرر خدا فرارسد.

³⁶ «پادشاه سوریه هرچه بخواهد انجام خواهد داد. او خود را بالاتر و بزرگتر از هر خدایی خواهد دانست و به خدای خدایان کفر خواهد گفت. او به این کار ادامه خواهد داد تا زمان مجازاتش فرا رسد؛ زیرا آنچه خدا مقدر فرموده است واقع خواهد شد. ³⁷ او نه به بت اجداد خود توجه خواهد کرد، نه به بتی که محبوب زنان است* و نه به هیچ بت دیگری، بلکه خود را از همه اینها برتر خواهد پنداشت. ³⁸ تنها بتی که او خواهد پرستید، بتی است که از قلعه‌ها محافظت می‌کند. به این بتی که اجدادش آن را نمی‌شناختند، طلا و نقره، سنگهای گرانبها و هدایای نفیس تقدیم خواهد کرد. ³⁹ او با توکل به این بت بیگانه به قلعه‌های مستحکم حمله خواهد برد و کسانی را که مطیع او شوند به قدرت و حکومت خواهد رساند و بعنوان پادشاه، سرزمین را بین ایشان تقسیم خواهد کرد.

⁴⁰ «در زمان آخر،** پادشاه مصر به جنگ پادشاه سوریه خواهد آمد و او نیز با عرابه‌ها و سواران و کشتی‌های زیاد مثل گردباد به مقابله او خواهد رفت. پادشاه سوریه سیل‌آسا به سرزمین‌های زیادی یورش خواهد برد ⁴¹ و آنها را تسخیر خواهد کرد و سرزمین زیبایی اسرائیل را نیز مورد تاخت و تاز قرار خواهد داد. ولی از بین این قومها، انومی‌ها و موآبی‌ها و اکثر عمونی‌ها جان سالم بدر خواهند برد، ⁴² اما مصر و سرزمینهای بسیار دیگر به اشغال او درخواهند آمد.

* منظور از «بتی که محبوب زنان است» احتمالاً بت‌تموز می‌باشد؛ نگاه کنید به حزقیال 8: 14.

** از این آیه به بعد درباره وقایعی پیشگویی شده که در زمانهای آخر اتفاق خواهد افتاد. و منظور از پادشاه سوریه احتمالاً دخال است که مانند آنتیوخوس ایفانسیس علیه قوم خدا عمل خواهد کرد.

دویست و نود روزه سپری خواهد شد.¹² خوشابحال آن که صبر می‌کند تا به پایان دوره هزار و سیصد و سی و پنج روزه برسد!
¹³ «اما ای دانیال، تو راه خود را ادامه بده تا پایان زندگیت فرا رسد و بیارامی. اما بدان که در زمان آخر زنده خواهی شد تا پاداش خود را بگیری.»

کشید. وقتی ظلم و ستمی که بر قوم خدا می‌شود پایان یابد، این وقایع نیز به پایان خواهد رسید.»
⁸ آنچه را که او گفت شنیدم، ولی آن را درک نکردم. پس گفتم: «ای سرورم، آخر این وقایع چه خواهد شد.»
⁹ او جواب داد: «ای دانیال، تو راه خود را ادامه بده،

زیرا آنچه گفته‌ام مهر خواهد شد و مخفی خواهد ماند تا زمان آخر فرا رسد.¹⁰ عده زیادی پاک و طاهر خواهند شد، ولی بدکاران به کارهای بدشان ادامه خواهند داد. از بدکاران هیچکدام چیزی نخواهند فهمید، اما حکیمان همه چیز را درک خواهند کرد.
¹¹ «از وقتی که تقدیم قربانی‌های روزانه منع شود و آن بت در خانه خدا برپا گردد، یک دوره هزار و